

10. TAWHITINUI MARAE
TE WERANGA

10. TAWHITINUI MARAE TE WERANGA

He āhuetanga pouri i ahu mai i te kīanga “Te Weranga”, ki te rohe o Tauranga Moana. I te terenga o te Hauhau, te Pai Mārire rānei i ngā tau 1860, e hia kē ngā kakaritanga i waenga i ngā hoia o te Kāwanatanga me ngā hapū i te whai noa kia noho tonu ki ngā whenua o ngā tūpuna.

Nā ngā korero tuku iho i whakamārama mai te āhua o ngā huakitanga o ngā kāinga - he nōhanga kāinga noa iho, i nōhia e te tokomaha me ngā māra kai e makuru ana. Ka turakina ngā tupu e ngā hoia, ka whakarērea ngā kāinga e te tokomaha; arā anō ngā kōrero mō te hunga i whawhai ki te tiaki i ngā kaumātua kei mamaetia, me te utanga nui a ngā wāhine me ngā tamariki ki runga i ngā waka, ka whakaterere ki ngā awa kia puta atu.

I te tau 1867, Nā te rūritanga a Te Kāwanatanga i ētahi whenua mōna, i hika ai te kauhanga i mōhiohia, ko “Te Weranga.” He kāinga a Taumata, a Akeake, a Māeneene, a Te Irihanga, a Te Māhou, a Ōmanawa, a Whakamārama i te rohe o Tauranga Moana i kakaritia kia āia rawatia rātou ki waho o ē rātou whenua tipu; ka tahuna e ngā hoia Kāwanatanga ngā kāinga me ngā māra kai; ka raru nui te iwi i ēnei mahinga kino.

Tata ki te 29,000 eka i raupatuhia i tēnei wā, ā, ka hoatu ki ngā hoia me ā rātou whānau. Nāwai tonu, ka whakamahia te hia eka whenua hei waihanga i te tāone nui o Tauranga i tēnei rā.

E maharatia ana ngā pakanga i ēnei rā, koinei ngā āhuetanga i roto o Te Weranga - hei huritao ake mā tātou ki ēnei mahinga kikino rawa, ki te whakamānawa hoki i ngā tūpuna i whawhai mō tō rātou whenua tupuna.